

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si
www.mk.gov.si

**PREDLOG ZAKONA O ZAGOTAVLJANJU SREDSTEV ZA NEKATERE NUJNE PROGRAME V
KULTURI**

OSNUTEK – nelektorirano

Ljubljana, april 2015

ZAKON

o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe v kulturi

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Izvajanje Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih 1999 do 2013

Leta 1998 je bil sprejet Zakon o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 24/98) z veljavnostjo za obdobje od 1999 do 2003, s katerim se je zagotavljalo sredstva v skupni višini 103.906.000 EUR za naslednje programe:

1. sanacija najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine,
2. približevanje mednarodnim standardom za splošne knjižnice,
3. ureditev osnovnih prostorskih objektov za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture,
4. ohranjanje dosežene stopnje razvoja ljubiteljske kulture in izenačevanje razvojnih standardov po lokalnih skupnostih.

V letu 2002 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 108/02), s katerim se je podaljšalo izvajanje zakona za obdobje od 2004 do 2008, dodan je bil nov program za spodbujanje kulturniških mrež na področju posredovanja založništva, kinematografije in sodobne informacijske tehnologije ter povišalo sredstva, ki naj bi se zagotavljala v okviru Proračuna Republike Slovenije. V obdobju od 2004 do 2008 bi, v skladu z Zakonom o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi, za izvajanje vseh programov morale biti z državnim proračunom zagotovljenih skupaj 122.348.105 EUR.

V letu 2008 se je z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 77/08) podaljšal rok za izvedbo nerealiziranih projektov do leta 2013. Republika Slovenija naj bi za uresničevanje nerealiziranih programov z vsakokratnimi letnimi proračuni v obdobju od leta 2009 do leta 2013 zagotavljala sredstva v skupni višini 80.758.833 EUR.

V obdobju od 1999 do 2003 je bilo dejansko porabljenih 33.801.000 EUR, kar pomeni 32 % predvidenih sredstev. V obdobju od 2004 do 2008 je bilo dejansko realiziranih 42.612.180 EUR oz. 34 % predvidenih sredstev. V obdobju od 2009 do 2013 je bilo za izvedbo programov v proračunu za leto 2009 za realizacijo zagotovljenih le 51,79 % sredstev, v letu 2010 30,18 %, v letu 2011 15,87 %, v letu 2012 5,29 % in v letu 2013 8,28 % sredstev, kar v celotnem obdobju znaša 18.119.057 EUR oz. 22,4 % predvidenih sredstev. V obdobju od 1999 do 2013 je bilo porabljenih 94.531.237 EUR, kar pomeni 31 % vseh predvidenih sredstev.

Slaba realizacija zakona je bila predvsem posledica vsakoletnih proračunskih omejitev, ki so nastajale v fazi usklajevanja predlogov pri oblikovanju proračunov Republike Slovenije, njihovih rebalansov ter likvidnostnih težav ob koncu leta. Vse to pa je imelo za posledico prenos obveznosti tekočega leta v breme proračuna naslednjega leta, v nekaterih primerih pa tudi nepravočasne izvedbe projektov.

Pregled in ocena stanja po predlaganih ukrepih zajetih v predlogu novega zakona

1. Sanacija najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13) v 5. členu zavezuje državo, da skrbi za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter

ustvarja možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije. Prav tako v 73. členu opozarja, da država in lokalne skupnosti skrbijo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine. Vendar pa skrb in s tem povezana obveznost nista samo vprašanje notranje ureditve Republike Slovenije, temveč varovanje kulturne dediščine urejajo tudi drugi mednarodnimi pravni akti, in sicer UNESCO Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Uradni list RS, št. 7/93), konvenciji Sveta Evrope (Konvencija o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva, Uradni list RS, št. 7/93 in Evropska konvencija o varstvu arheološke dediščine, Uradni list-Mednarodne pogodbe, št. 7-21/99 in 24/99) in Evropska konvencija o krajini (Uradni list-Mednarodne pogodbe, št. 74/03) in s tem določajo našo obveznost tudi pred Evropo in ostalim svetom.

Slovenija ima bogato in raznoliko kulturno dediščino ter dolgo tradicijo organiziranega varstva. Ohranjanje kulturne dediščine, njena promocija in trajnostna uporaba predstavlja nezamenljiv prispevek k človekovemu razvoju in kakovosti življenja.

V Register nepremične kulturne dediščine je bilo konec leta 2014 vpisanih 29.624 enot dediščine, od tega 308 kulturnih spomenikov državnega in 8.074 lokalnega pomena. Trije spomeniki: Plečnikove Žale, Partizanska bolnišnica Franja, Spominska cerkev sv. Duha na Javorci imajo Znak evropske dediščine iz obdobja medvladne iniciative, Partizanska bolnišnica Franja ga je potrdila tudi v akciji Znak evropske dediščine, ki jo vodi Evropska komisija¹. Dva kulturna spomenika: prazgodovinska kolišča na Igu na Ljubljanskem barju in dediščina živega srebra v Idriji sta vpisane na UNESCO Seznam svetovne dediščine v kategoriji kulturne dediščine. Najbolj razširjen tip stavbne dediščine je profana stavbna dediščina, ki predstavlja 48 % vse dediščine, vpisane v register kulturne dediščine. Sledi ji sakralna stavbna dediščina z 21%, naselbinske dediščine pa je v Sloveniji okrog 5%.

Stanje na področju kulturne dediščine je zaskrbljujoče. Od leta 2002 pa do danes je izgubljenih 830 enot kulturne dediščine, od tega največ enot profane stavbne dediščine (668 enot oz. 6% vse profane stavbne, 24 enot oz. 3% naselbinske dediščine ter skupaj 18 enot oz. 1% sakralno profane in sakralne dediščine (vir: Register kulturne dediščine, 2014). Vzroki za izginjanje dediščine so različni: naravni pojavi (potresi, poplave, požari), vojne, gradnja objektov (infrastrukturnih in drugih), ureditve in drugi posegi v prostor ter nevezdrževanje ali uničevanje.

Z namenom zaustavitve trenda izginjanja in propadanja dediščine se moramo osredotočiti na celostne in kompleksne ukrepe ohranjanja najpomembnejše in najbolj ogrožene kulturne dediščine, opredeljene kot take v prejšnjem Zakonu zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08), v Resoluciji o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 (Uradni list RS, št. 62/13) ter v programu konservatorsko-restavratskih posegov in drugih projektov za ohranjanje kulturne dediščine, ki ga je pripravil Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije ter zagotoviti dodatna proračunska sredstva za ta namen. Seznam teh projektov je priloga zakona.

Cilj je tako zaščita in ohranjanje kulturne dediščine, s čimer odpremo možnost boljše integracije v trajnostni razvoj Slovenije in širši evropski prostor tudi z namenom povečanja ozaveščenosti o pomenu in posebnostih njenega ohranjanja, oživiljanja in razvojnih potencialov ter povečanja dostopnosti javnosti.

Da bi dosegli želeni cilj, je zaradi drastičnega zniževanja nacionalnih integralnih sredstev od leta 2007 naprej in odsotnosti neposrednih evropskih sredstev zanj v novi finančni perspektivi, saj se v Partnerskem sporazumu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014-2020², ki velja v finančni perspektivi 2014-2020, ni poskrbelo za prednostno naložbo s področja varovanja in ohranjanja kulturne dediščine, zato je treba zagotoviti dodatni finančni vir za prepotrebno sanacijo najbolj ogrožene in najkvalitetnejše kulturne dediščine v Sloveniji.

¹ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:JOC_2015_083_R_0003&from=FR

² Potrjen na Evropski komisiji dne 30.10.2014 ter na Vladi RS dne 28.7.2014

2. Ureditev osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture

Eden izmed načinov uresničevanja javnega interesa za kulturo je gradnja in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture, ki zagotavlja prostorske pogoje za kulturno ustvarjalnost in dostopnost do kulturnih dobrin. Javno kulturno infrastrukturo na področju kulture sestavljajo nepremičnine in oprema, ki so v javni lasti in so namenjene kulturi. Javna kulturna infrastruktura, ki jo imajo v upravljanju javni zavodi s področja kulture je v izredno slabem stanju. V zadnjih letih so se zaradi slabe javnofinančne situacije krčila sredstva namenjena delovanjem javnih zavodov, ki izvajajo javno službo oziroma dejavnosti na način javne službe v javnem interesu. S tem so se v prvi vrsti krčila sredstva na področju investicij v javno kulturno infrastrukturo, ki jo imajo javni zavodi s področja kulture v upravljanju. Pogoji za delo v prostorih, ki jih zasedajo javni zavodi so postali neustrezni in v nekaterih primerih tudi ogrožajo izvajanje dejavnosti. Prostori so vlažni, higiensko in varnostno neprimerni, stene so razpokane, oprema je zastarela, dotrajana in delno uničena, manjka vadbenih prostorov. Objekti so energetsko potratni, v prostorih ni mogoče zagotoviti primernih klimatskih pogojev, odrske tehnike so zastarele in skoraj neuporabne. Nekateri objekti so potrebni statične sanacije.

Objekti, ki jih imajo v upravljanju ali najemu javni zavodi s področja arhivov so dotrajani, neustrezni in neprimerni za izvajanje arhivske službe. Stavbe so preobremenjene zaradi prekoračene napetosti v nosilnih zidovih, okna so zastarela, temperatura in vlaga sta neustrezni.

Arhivsko gradivo je v neustreznih depojih močno ogroženo (ponekod že celo načeto) predvsem zaradi vlage. Poleg neustreznosti depojev je težava tudi v pomanjkanju kapacitet. Arhivi že sedaj najemajo prostore, ki v glavnem ne ustrezajo standardom hranjenja arhivskega gradiva.

Prostore javnih zavodov s področja uprizoritvenih in glasbenih dejavnosti uporabljajo tudi drugi izvajalci javnih kulturnih programov in kulturnih projektov. S tem, ko se zagotovijo ustrezni in predvsem varni pogoji delovanja v objektih, omogočamo vsem akterjem kulture ustrezne delovne pogoje. Poveča se dostopnost kulturnih dobrin in večja prepoznavnost slovenske kulture v domačem in mednarodnem prostoru, tudi v povezavi s turizmom.

Glede na navedeno je potrebno pristopiti k nujnim posegom potrebnim za ohranitev in normalno delovanje javne kulturne infrastrukture osrednjih državnih javnih zavodov na področju kulture, kot tudi javne kulturne infrastrukture občinskih javnih zavodov.

3. Podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah

Ministrstvo za kulturo je na področju knjižnične dejavnosti zavezano k zagotavljanju pogojev za delovanje nacionalne knjižnice ter podpore usklajenemu razvoju knjižnične dejavnosti, ki jo izvaja s podporo delovanju mreže splošnih knjižnic za vzpostavitev enakih možnosti dostopa do knjižnic oz. do knjižničnega gradiva in storitev vsem prebivalcem Slovenije. V Sloveniji deluje 58 splošnih knjižnic, ki na območju svojega delovanja organizirajo mrežo krajevnih knjižnic in premičnih zbirk oz. bibliobusnih postajališč. Splošne knjižnice s svojo razvejano mrežo in z uporabnikom prilagojenimi odpiralnimi časi sicer na splošno veljajo za dobro dostopne prostore lokalnih skupnosti, v krajih z manjšim številom prebivalcev in na odročnejših območjih države pa občani še nimajo enakih možnosti dostopa do ustreznih knjižničnih storitev (za 77 % prebivalcev Slovenije je kraj bivanja manj kot 2 km oddaljen od najbližje knjižnične lokacije, za preostalih 23 % v pa je oddaljenost do najbližje dostopnih knjižničnih storitev lahko tudi več kot 10 km). Čeprav imajo svojo krajevno knjižnico v 162 slovenskih občinah je potrebno poudariti, da v 10. občinah prebivalstvu dejavnost splošnih knjižnic še vedno ni neposredno dostopna, kar pomeni, da nimajo ne krajevne knjižnice, ne postajališča premične zbirke in tudi ne postajališča bibliobusa.

Za izboljšanje možnosti dostopa do knjižnic oz. do knjižničnega gradiva in storitev v krajih z manjšim številom prebivalcev in na odročnejših območjih države bi v Sloveniji potrebovali še najmanj 6 bibliobusov. S tem bi splošne knjižnice, ki so občinski javni zavodi, ob pomoči države

prispevale k uresničevanju kulturnih, izobraževalnih, informacijskih ter v zadnjem obdobju vedno bolj pomembnih socialnih potreb okolja, omogočile bi podporo vseživljenjskemu učenju in smotrni izrabi prostega časa ter prispevale k razvoju informacijske pismenosti, neformalnega izobraževanja in vsestranske informiranosti državljanov. Z vzpostavitvijo novih ali prenovljenih potujočih knjižnic bi povečali uporabo knjižnic, prispevali k boljši bralni kulturi in dostopnosti slovenskih knjig ter omogočili boljšo splošno dostopnost informacij in storitev v knjižnični mreži splošnih knjižnic tudi v težje dostopnih ali redkeje poseljenih krajih Slovenije. Podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah je pomembna tudi z vidika vedno slabše mreže javnega prevoza, kar je pomembno predvsem za mlade in starejše občane, ki pogosto razen javnega prevoza nimajo drugih možnosti prevoza v večji kraj.

V letu 2014 so slovenske splošne knjižnice izvajale dejavnost v 58 osrednjih knjižnicah, 212 krajevnih knjižnicah, na 79 postajališčih premičnih zbirk ter z 12 bibliobusi, ki so se ustavljali na 695 postajališčih. Med 211 slovenskimi občinami ima eno ali več krajevnih knjižnic 163 občin, v 39 občinah pa je dejavnost zagotovljena z bibliobusom ali pa s postajališčem premične zbirke. Ob tem moramo izpostaviti podatek, da v 9 občinah prebivalstvu ni neposredno dostopna dejavnost splošnih knjižnic, kar pomeni, da nimajo ne krajevne knjižnice, ne postajališča premične zbirke in tudi ne postajališča bibliobusa.

4. Ohranjanje in obnova slovenske filmske, glasbene in baletne dediščine ter trajna hramba digitalnih kulturnih vsebin

4.1 Ohranjanje in obnova slovenske filmske dediščine v javnem interesu za namen promocije in dostopnosti ter spodbujanje novih možnosti za razširjanje kvalitetnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov

Področje digitalizacije nacionalne filmske dediščine je zaradi omejitev javno finančnih sredstev in razen redkih naslovov, ki so bili digitalizirani iz zbirk Slovenske kinoteke in fonda Slovenskega filmskega arhiva pri Arhivu Republike Slovenije, izjemno podhranjeno. Obstaja nevarnost dokončnega poškodovanja izvirnih kopij, izraba predvajalnih kopij, posledično pa nezmožnost prikazovanja tega dela nacionalne kulturne dediščine ali celo izguba filmske oz. avdiovizualne dediščine. Na področju urejanja dostopnosti avdiovizualnih del preko spleta, med temi tudi del iz filmske oz. avdiovizualne dediščine, ni uvedenih spodbud oz. ukrepov, ki bi to področje razvijali z namenom večje promocije in dostopnosti slovenskih kinematografskih in avdiovizualnih del. Potreba digitalizacije filmske dediščine se je izpostavila zlasti ob evropskih in nacionalnih ukrepih za dostopnost avdiovizualnih del v spletnem okolju v skladu s Priporočilom Evropske komisije z dne 26. avgusta 2006 o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva in digitalnem arhiviranju (2006/585/ES)³ ter Priporočilom Evropskega parlamenta in sveta z dne 16. novembra 2005 o filmski dediščini in konkurenčnosti sorodnih industrijskih dejavnosti⁴, vendar pa je sam postopek digitalizacije, torej prenosa gradiva iz analognega v digitalnih format bil prepuščen financiranju na nacionalni ravni.

Od leta 2010 do vključno leta 2014 je Slovenska kinoteka v skladu s svojimi programskimi usmeritvami digitalizirala en celovečerni film, nastal v televizijski produkciji ter 5 kratkih eksperimentalnih filmov. V postopku digitalizacije so pridobili digitalni master in digitalne projekcijske kopije ter 35 mm arhivske materiale. Slovenski filmski arhiv pri Arhivu Republike Slovenije je v letu 2005 prvič izvedel restavriranje in digitalizacijo prvih slovenskih filmskih zapisov, od leta 2009 do leta 2014 digitaliziral 46 kratkih filmov in en celovečerni filma. V letu 2012 ni bil digitaliziran noben film, v letu 2013 pa le dva, in sicer v sklopu pilotskega projekta določitve nacionalnih standardov arhivskega gradiva. Arhiv Republike Slovenije sicer v skladu z Zakonom o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (Uradni list, št. 30/06 in 51/14; v nadaljevanju: ZVDAGA) že določa filmsko arhivsko gradivo na digitalnih nosilci. Slovenski filmski center, javna agencija RS pa med pogodbenimi obveznostmi sofinanciranih filmov določa oddajo digitalnega mastra oziroma oddajo na digitalnem nosilcu. Na področju projektov za dostopnost

³<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX:32006H0585>

⁴<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2005-0167+0+DOC+XML+V0//SL>

avdiovizualnih del na zahtevo ni specifičnih programov, ki bi se osredotočali zlasti na slovensko, evropsko ali specifično filmsko ponudbo.

Na področju digitalizacije filmske dediščine je največji problem zagotavljanje javnih financ za izvedbo digitalizacije ter ureditev avtorskih in sorodnih pravic za namen morebitne obnove gradiva in njegove nadaljnje dostopnosti.

Zaradi javno finančne situacije Ministrstvo za kulturo v okviru rednega financiranja ne more zagotavljati sredstev za digitalizacijo in obnovo najnujnejših del iz slovenske filmske dediščine. Sredstva v ta namen se ne morejo zagotavljati iz evropskih programov, saj je bilo načelo pomoči predvsem pri distribuciji raznih filmskih vsebin, medtem ko je sama digitalizacija in obnova prepuščena posameznim nacionalnim politikam. Poudariti je treba, da je intervencija države nujna, saj gre za material, ki je zaradi svoje narave izpostavljen tveganju propadanja in torej izgube filmske dediščine kot take.

Digitalizacija slovenske filmske dediščine se izvede z namenom hrambe, ohranjanja kakovosti, prenosa v digitalno obliko in dostopnosti filma na vseh mogočih nosilcih, z možnostjo spletnega dostopa.

4.2 Enotno informacijsko okno za dostopnost do raznolikih virov slovenske glasbene dediščine ter zagotavljanje arhiviranja novih kakovostnih del glasbenih in baletnih ustvarjalcev

Slovenija ob številnih galerijah in muzejih nima osrednjega muzeja slovenske glasbene umetnosti, v katerem bi bila ob slovenski glasbeni dediščini z vsemi posebnostmi (instrumenti, petje, ljudsko izročilo) predstavljena tudi razvejana sodobna glasbena umetnost, ki ima nedvomno velik vpliv pri oblikovanju slovenske identitete.

Problematika hrambe zvočnih zapisov, notnega gradiva in drugega tovrstnega gradiva se je na področju glasbene umetnosti že večkrat pojavljala, prav tako tudi zahteve po ustanovitvi zvočnega arhiva. Varstvo in ravnanje s tovrstnim gradivom ureja arhivska, knjižnična in dediščinska zakonodaja. Ker se z navedeno problematiko poleg ustvarjalcev s področja glasbene umetnosti ukvarjajo različne inštitucije, npr. arhivi, knjižnice, muzeji, društva in RTV, je treba vzpostaviti skupno bazo podatkov o tovrstnih zapisih. S tem bi zagotovili večjo dostopnost in pretočnost informacij o notnem gradivu, zvočnih zapisih in drugem tovrstnem gradivu s področja glasbene umetnosti v Sloveniji. Informacijsko okno bomo lahko razvijali v okviru že obstoječega glasbeno informacijskega portala. Prav tako ni urejena pomembna koreografska in druga dediščina s področja baletne umetnosti. Z ozirom na to, da v Republiki Sloveniji obstaja izjemna zapuščina slovenskih koreografov in plesalcev, bomo posebno pozornost namenili urejanju baletnega arhiva.

4.3 Digitalizacija kulturne dediščine, arhivskega in knjižničnega gradiva

Spremembe Direktive 2013/37/EU Evropskega parlamenta in sveta z dne 26. junija 2013 o spremembi Direktive 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja (Uradni list EU, L 175, z dne 27. 6. 2013) vključujejo v režim ponovne uporabe podatkov tudi institucije na področju kulturne dediščine, knjižnice in arhive. Zato brez digitalizacije gradiv, ki jih te institucije hranijo in brez zagotovitve dodatnih sredstev za ta namen, izvajanje te direktive ne bo mogoče. Pravila spodbujajo države članice k digitaliziranju podatkov ter spletni objavi podatkov v strojno berljivi obliki v okviru portalov odprtih podatkov, ki naj bi se v končni fazi povezali v panevropski portal odprtih podatkov (<http://open-data.europa.eu/en/data/>), ki bi postal enotna vstopna točka za ponovno uporabo podatkov vseh institucij EU in nacionalnih organov držav članic. Potrebe po digitalizaciji vsebin in gradiv muzejev, arhivov in knjižnic so velike.

Sredstva bodo namenjena digitalizaciji kulturnih vsebin in za zagotovitvi enotnega pristopa pri dolgotrajnem hranjenju digitalnih vsebin ter vzpostavitvi mreže za trajno hrambo digitalnih vsebin na področju kulturne dediščine, arhivskega in knjižničnega gradiva.

5. Izgradnja infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju

V zadnjih desetletjih smo priča vedno večjemu deležu javne in zasebne komunikacije v digitalnem okolju. Moč jezikovnih skupnosti se meri tudi s prisotnostjo njihovih jezikov na spletu. Slovenski jezikovni skupnosti moramo ustvariti pogoje, da bo dobila čim več informacij na spletu, bodisi izvornih slovenskih besedil, bodisi kakovostno prevedenih. Po podatkih evropskega centra odličnosti za jezikovne vire in tehnologije (METANET) zaostajamo pri razvoju jezikovnih virov in tehnologij. Če ne bomo vlagali v jezikovne vire in tehnologije bo delež slovenščine v digitalnem okolju upadal. Gre namreč za jezikovno domeno, ki vedno bolj pridobiva na obsegu in veljavi, kar se tiče tako javne kot deloma tudi zasebne komunikacije. Uporabniki bi morali imeti na voljo aplikacije v slovenščini ter pogoje za rabo slovenščine v digitalnem okolju. Jezikovne domene so med seboj povezane in prepletene. Nerazvita digitalna domena lahko vpliva na druga področja javne komunikacije: izobraževalno, gospodarsko, zdravstveno itd. V ta namen je treba pospešeno digitalizirati čistopise kulturne besedilne dediščine, znanstvena besedila, jezikovne priročnike, vnašati podatke o slovenski družbi v Wikije (spodbujanje razvoja slovenske Wikimedije). Po drugi strani je treba razviti orodja za govorno komunikacijo z računalniki (in spletom): sinteza govora, razpoznavnik govora; orodja za avtomatizirano iskanje informacij s spleta, strojni prevajalnik ter orodja za sporazumevanje oseb s posebnimi potrebami ter oblikovati institucionalni okvir za načrten in sistematičen dolgoročen razvoj jezikovnih tehnologij, virov in orodji za slovenski jezik.

6. Ohranjanje in izenačevanje razvojnih standardov ljubiteljske in mladinske kulturne dejavnosti v lokalnih skupnostih

6.1 Manjše nujne investicije v prostore in opremo kulturnih društev ali dvoran

Prostorski in materialni pogoji so nezadovoljivi tako v večjih središčih kot na obrobjih. V mestih se v prostorskem pogledu srečujejo s pritiski in konkurenco ekonomsko močnejšega gospodarskega sektorja, ki bodisi zaseda možne prostore ljubiteljskega kulturnega udejstvovanja, bodisi dviga ceno morebitnih najemnin. Na podeželju so prostori zaradi kroničnega pomanjkanja sredstev nefunkcionalni dostikrat že zaradi restriktivnega načrtovanja ob izgradnji, še večkrat pa zaradi nefunkcionalnega vzdrževanja ali pomanjkanja sredstev za nujno potrebne predelave po zahtevah stroke in programskega delovanja. Zunaj mestnih središč so prostori kulturnih društev ali prireditvenih dvoran hkrati tudi edini prostori, kjer se kulturna dejavnost sploh lahko odvija; njihovo pomanjkanje bistveno ovira tudi gostovanja poklicnih kulturnih ustanov, kar ob znatnem deležu javnih sredstev, ki jih ti dobivajo za uresničevanje svojih programov, zmanjšuje njihovo učinkovitost, s tem pa tudi interakcijo v kulturnem razvoju svojega okolja.

6.2 Ohranjanje multimedijskih in regionalnih kulturnih centrov

Prostori mladinskih kulturnih centrov so v mnogih primerih odpisani ali za drugo poslovno, izobraževalno ali varstveno rabo neprimerni prostori, ki so jih mladi z lastnim prostovoljnim delom in morebitnimi prispevki lokalnih skupnosti, lastnimi prispevki in darovi lokalnih sponzorjev improvizirano usposobili kot prostor komuniciranja, udejstvovanja in soustvarjanja skupnih projektov. Usposobljenost prostorov je marsikje še slabša, kot to velja za prostore delovanja krajevnih kulturnih društev in skupin v kulturnih domovih, enako velja tudi za pohištveno in drugo opremo, z izjemo računalniške in video opreme, ki je mladim produkcijskim skupinam temeljni in nepogrešljivi pogoj. Posodabljanje računalniške in komunikacijske opreme je posebno vprašanje. V obdobju informacijske družbe je nujno potrebno ustvarjati pogoje za razvoj komunikacijskih in ustvarjalnih komponent uporabe sodobnih tehnologij.

Multimedijski centri dosegajo odmevne učinke tudi zaradi številnih neformalnih povezav, mreženja spoznanj in izkušenj, ki jih je treba nenehno obnavljati in dopoljevati. Ob tradicionalnih oblikah delovanja, povezovanja in združevanja se v vedno večji meri razvijajo tudi nove intermedijske oblike ustvarjanja kulturnih dogodkov ter umetnosti, ki nujno potrebujejo ustrezno tehnološko in informacijsko podporo. Sodobna neinstitucionalna kulturna dejavnost potrebuje medmrežje tudi kot realni in virtualni prostor promocije svojih dosežkov, zlasti inovativnih pristopov, ki utirajo nova pota

in odpirajo nove vidike kulturnega življenja in ustvarjanja. Multimedijski in regionalni kulturni centri se funkcionalno dopolnjujejo ter v veliki meri uspešno delujejo tudi izven velikih slovenskih mest.

2. CILJI, NAČELA IN POGLOVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Predlog zakona sledi ciljem Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 (Uradni list RS, št. 99/13), ki z investicijami posega tudi v kasnejše obdobje, saj je osrednji cilj zakona ohranjanje in krepitev slovenske kulturne identitete ter dostopnosti do kulturnih dobrin in kulturne dediščine, ki mora biti dolgoročneje opredeljen. Tako so med usklajenimi cilji zagotavljanje javnega interesa na področju posredovanja in varovanja kulturnih dobrin, ohranjanja in varovanja kulturne dediščine, zagotavljanje trajne hrambe digitalnih kulturnih vsebin, zagotavljanja nujne javne kulturne infrastrukture za zagotavljanje prostorskih pogojev za delovanje javnih zavodov s področja kulture ter ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih pogojev ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti.

Zakon bo zagotavljal povečanje uporabe knjižnic ter splošno dostopnost informacij in storitev v knjižnični mreži splošnih knjižnic tudi v odročnejših krajih Slovenije ter pospeševanje usklajenega razvoja dejavnosti splošnih knjižnic s spodbudami za okolja z nizkim prihodkom na prebivalca in slabše razvito knjižnično mrežo.

Na področju slovenskega jezika zakon sledi ciljem Resoluciji o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014-2018 (Uradni list RS, št. 62/13) in temeljnemu cilju uveljavljanja ter razvoja slovenskega jezika. Cilji predlaganega zakona so tako usmerjeni v digitalizacijo kulturne besedilne dediščine, znanstvenih besedil, jezikovnih priročnikov, vnosu slovenskih besedil in nadgradnjo ter razvoju slovenske Wikimedije, izdelavi korpusov, oblikovanju institucionalnega okvira za sistematičen, načrten in dolgoročen razvoj jezikovnih tehnologij, virov in orodji za slovenski jezik, razvoju orodij za govorno komunikacijo z računalniki (in spletom): sinteza govora, razpoznavalnik govora, orodja za avtomatizirano iskanje informacij s spleta, strojni prevajalnik ter orodji za sporazumevanje oseb s posebnimi potrebami ter izdelavi novega splošnega slovarskega in slovničnega opisa za slovenščino, prilagojena uporabi v spletnem in drugih digitalnih okoljih.

Na področju ljubiteljske kulture poleg splošnih ciljev se stremi k kakovostnemu dvigu produkcije in izboljšanju pogojev za ustvarjalno delovanje, posodabljanju opreme in opremljenosti ter upoštevanje minimalnih varnostnih zahtev ter ustvarjanju pogojev za izmenjave projektov drugih ljubiteljskih skupin in gostovanja profesionalnih kulturnih ustanov.

2.2 Načela

Predlog zakona sledi javnemu interesu na področju kulture, med katere spada interes za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin in iz njega izhajajočimi naslednjimi temeljnimi načeli:

- ustavno načelo skrbi države za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter ustvarjanje možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije,
- ustavno načelo pravice do umetniškega ustvarjanja,
- načelo dostopnosti kulturnih dobrin čim širšemu krogu ljudi,
- načelo varovanja temeljnih kulturnih vrednot z ohranjanjem in dvigovanjem dosežene ravni kulturnega razvoja,
- načelo upoštevanja interesov skupnosti: narod se svetu predstavlja kot kultivirana entiteta sodobne civilizacije, ki jo določa njegovo razmerje do kulturnih spomenikov preteklosti in do ustvarjalnosti kot aktualnega kulturnega fenomena prihodnosti,
- načelo izražanja narodne pripadnosti oziroma kulturne identitete,
- načelo razvoja slovenskega jezika ter zagotavljanje konkurenčnosti slovenskega jezika v digitalnem jezikovem okolju.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev

S predlaganim zakonom se želi zagotovi nadaljnji enakomerni razvoj na področju kulture, dostopnosti do kulturnih dobrin, nadaljnja skrb za izvedbo tistih programov v kulturi, za katere je nujno potrebno zagotoviti sredstva, zagotoviti pa se želi tudi konkurenčnost slovenskega jezika v digitalnem okolju. Vlaganje v kulturo ter ohranjanje kulturne dediščine prinaša številne pozitivne učinke tudi na druga področja, na gospodarstvo, zlasti na turizem za oplemenitenje slovenske turistične ponudbe in približevanje kulturnih dobrin posameznikom, tako znotraj slovenskega kulturnega prostora, kot tudi izven njega.

1. Sanacija najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine

Seznam sanacije najpomembnejših in najkvalitetnejših kulturnih spomenikov v Sloveniji je sestavljen iz nerealiziranih projektov iz Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08), prioritarnih projektov iz Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 (Uradni list RS, št. 62/13) ter drugih najbolj ogroženih in najpomembnejših kulturnih spomenikov iz programa konservatorsko-restavratorskih posegov in drugih projektov za ohranjanje kulturne dediščine, ki ga je pripravil Zavod za varstvo kulturne dediščine Republike Slovenije.

I. Na seznam sanacije najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine v lasti države se umestijo naslednje enote:

GRADOVI, DVORCI IN PROFANE PALAČE

Bizeljska vas – Grad Bizeljsko (EŠD 18)

Izvedena bo prva faza celovite obnove, in sicer statična sanacija objekta ter obnova fasade, strojne in elektro inštalacije.

Dornava – Dvorec Dornava (EŠD 7876)

V okviru prve faze celovite obnove bodo izvedena gradbeno obrtniška dela, ki bodo preprečila nadaljnje propadanje objekta (pozidave, zamenjava stavbnega pohištva) ter delna ureditev strojnih in elektro instalacij.

Leskovec pri Krškem – Območje gradu Šrajbarski turn (EŠD 8772)

Potrebna je statična sanacija objekta vključno z obnovo strehe, gradbeno obrtniški deli, ureditvijo strojnih in elektro instalacij, komunalne opreme z namenom, da se prepreči propadanje objekta.

Gradac – Grad (EŠD 10833)

Obnova gradu bo obsegala nujna investicijska dela za zagotovitev varnosti in preprečitve nadaljnjega propadanja.

Hmeljnik – Grad (EŠD 175)

Za prezentacijo objekta kot ruševine je potrebno utrditi ostanke gradu in izvesti restavratorsko konservatorske posege.

Spodnji Slemen – Grad Viltuš (EŠD 811)

Nujna je statična sanacija objekta in gradbeno obrtniška dela za zaščito pred propadanjem, urediti je potrebno strojne in elektro instalacije in urediti komunalno opremljenost.

Turjak – Območje gradu Turjak (EŠD 8774)

Polovica gradu Turjak je že bila obnovljena. Da se prepreči propadanje drugega dela je potrebno izvesti sanacijo strehe in statično sanacijo ter gradbeno obrtniška dela z ureditvijo dvorišča, strojnih in elektro instalacij ter komunalne opreme.

Dolane – Grad Borl (EŠD 35)

V prvi fazi bodo izvedena nujna dela za zagotovitev varnosti in preprečitve nadaljnjega propadanja gradu.

Negova – Grad (EŠD 484)

Grad je delno obnovljen in v funkciji. Nujno pa je potrebno zaščititi še stari, neobnovljeni del gradu, ga statično sanirati, obnoviti streho, izvesti nujna gradbeno obrtniška dela, urediti strojne in elektro instalacije, komunalno opremo ter izvesti restavratorsko konservatorske posege na fasadi in notranjosti.

Socerb – Grad (EŠD 671)

Potrebna so gradbeno obrtniška dela, ureditev strojnih in elektro instalacij ter komunalne opreme in zagotoviti parkirišča za obiskovalce gradu.

Piran – Palača Apollonio (EŠD 920)*⁵

Objekt je namenjen izvajanju dejavnosti Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Piran. Objekt je v zelo slabem stanju in je potreben celovite obnove konstrukcijskih elementov, strehe, strojnih in elektro inštalacij ter stavbnega pohištva.

Pišce – Grad (EŠD 524)

Grad je v celoti obnovljen razen stolpa, kjer je potrebno dokončati obrtniška dela (stavbno pohištvo, tlaki, predelne stene, stopnice) in izvesti strojne in elektro inštalacije. Poleg tega so potrebni še restavratorsko konservatorski posegi v kapeli.

Snežnik – Območje gradu Snežnik (EŠD 8765)

V območju gradu Snežnik bo obnovljen objekt pristave, ki je v surovem stanju in ga je treba gradbeno, obrtniško in inštalacijsko sanirati. S tem bo objekt v celoti služil izvajanju kulturno-turistične ponudbe na gradu.

TEHNIŠKI SPOMENIKI

Idrija – Tehniška dediščina*⁶

Idrija, najstarejše slovensko rudarsko mesto, je pol tisočletja poznana doma in v tujini zaradi svojega živosrebrovega rudnika – drugega največjega tovrstnega rudnika na zemeljski obli, je pomembno vplivala na razvoj gospodarstva ne le v nacionalnem, ampak tudi v širšem evropskem in svetovnem merilu. Razvoj mesta je potekal v neposredni odvisnosti od rudnika in vzporedno z razvojem rudnika. Idrija ni bila prepoznavna samo kot rudarsko mesto, temveč tudi kot znanstveno, izobraževalno in kulturno središče. V letih od 2016 do 2020 so predvidene obnove objektov; gradu Gewerkenegg (EŠD 183), rudniškega gledališča (EŠD 186), Jožefovega jaška (EŠD 3134), območja topilnice (EŠD 7460) in štirih objektov klavž na Idrijskem (EŠD 12, 189, 506 in 593). Izvedena bodo nujna sanacijska dela za katera, so projekti že pripravljeni.

Dvor pri Žužemberku – Območje Auerspergove železarne (EŠD 8120)

Kompleks je sestavljen iz dveh objektov (lončarije in gospodarskega objekta). Potrebna je celovita obnova objektov in revitalizacija območja železarne. Potrebna so gradbeno obrtniška dela, ureditev strojnih in elektro instalacij ter komunalne opreme. Objekt je še nerealiziran projekt po Zakonu zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08).

ZGODOVINSKI SPOMENIK

Kočevski Rog – Baza 20 (EŠD 271)

Edini tovrstno zgrajeni in ohranjeni kompleks sedeža vodstva odporniškega gibanja med drugo svetovno vojno v Evropi sestavlja 26 barak in bunker. Zgrajene so iz hlodov, desk in krite s skodlami. Objekti so sicer redno vzdrževani, vendar je bilo v zadnjih letih zaradi ekstremnih vremenskih vplivov zelo veliko objektov poškodovanih in potrebna bi bila celovitejša prenova. Objekt je bil umeščen v zakon kot nerealiziran projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno

⁵ solastništvo (objekt je v solasti države in lokalne skupnosti)

⁶ solastništvo (objekt je v solasti države in lokalne skupnosti)

besedilo in 77/08).

MUZEJ NA PROSTEM

Rogatec – Muzej na prostem Rogatec (EŠD 626)

Prvotna ideja o ohranitvi rojstne hiše pesnika Jožeta Šmita je z leti prerasla v največji lokalni muzej na prostem v Sloveniji, ki je bil leta 1997 nominiran za evropski muzej leta. Muzej se gradi več let, zato ga je potrebno zaključiti in omogočiti njegovo prezentacijo. Gre za nadaljevanje projekta iz Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08).

II. V okviru sanacije najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine v lasti občin in zasebnih pravnih in fizičnih oseb se na seznam umestijo naslednje enote:

ARHEOLOGIJA

Šempeter v Savinjski dolini – Antična nekropola (EŠD 1053)

Rimska nekropola v Šempetru zaradi svoje ohranjenosti predstavlja enega najbolj pomembnih in najlepših arheoloških spomenikov pri nas, ki pa mu grozi izguba spomeniških lastnosti. Občina Žalec je v obdobju od 2012-2014 skupaj z območno enoto Zavoda za varstvo kulturne dediščine Celje pripravila projektno dokumentacijo za obnovo Antične nekropole in pridobila gradbeno dovoljenje.

Celje – Keltsko – rimski tempelj (EŠD 29713)

Ostaline manjšega, v kamnu zidanega keltsko-rimskega svetišča obodnega tipa so prezentirane v bližini odkritja ob Mariborski cesti v Celju. Objekt je zaradi nedokončane prezentacije, predvsem pa zaradi slabega vzdrževanja močno ogrožen, saj so na njem občasno parkirani tudi avtomobili, originalna substance pa zaradi vremenskih vplivov propada.

STARA MESTNA JEDRA, TRŠKA IN VAŠKA NASELJA

V sklopu starih mestnih jeder, vaških in trških naselij so do sofinanciranja upravičena spodaj naštetá mestna središča, ki so z odloki razglašena za kulturne spomenike: Škofja Loka - Mestno jedro (EŠD 737), Idrija - Mestno jedro (EŠD 182), Koper - Mestno jedro (EŠD 235), Kranj - Mestno jedro (EŠD 274), Kostanjevica na Krki - Mestno jedro (EŠD 262), Piran - Mestno jedro (EŠD 513), Ptuj - Mestno jedro (EŠD 580), Radovljica - Mestno jedro (EŠD 598), Slovenske Konjice - Mestno jedro (EŠD 664), Žužemberk - Trško jedro (EŠD 902), Tržič - Trško jedro (EŠD 784), Novo mesto - Mestno jedro (EŠD 492). S svojo večinoma srednjeveško strukturo tvorijo zaključene urbane celote, ki so zaradi različnih dejavnikov ali vzrokov (razdrobljeno lastništvo, socialna struktura, dotrajana infrastruktura, itd.) ogrožena. Ogrožen je njihov obstoj in razvoj. Z zagotovitvijo vira za financiranje obnov starih mestnih središč varujemo tako njihovo zunanjo podobo, kot fasadne in ulične nize, ki v prvi vrsti zaznamujejo njihovo pojavnost.

GRADOVI, DVORCI IN PROFANE PALAČE

Celje – Stara grofija (Celjski strop) (EŠD 62)

Iluzionistična stropna poslikava na platno, sestavljena iz 11 slik, ki pokriva strop v Stari grofiji v Celju, zgrajeni med 1580 in 1603, je edinstvena ne le v slovenskem prostoru, temveč mnogo širše. Je ena redkih ohranjenih tovrstnih poslikav v celotnem evropskem prostoru. Zaradi izredno slabega stanja same umetnine, težav pri ustreznem vzdrževanju klimatskih pogojev in negativnega vpliva starih gradbenih sanacij gre za izredno obsežen konservatorsko restavratorski projekt. V letih 2016-2020 bi lahko ustrezno izvedli vse naravoslovne preiskave (identifikacija materialov, poškodb in njihovih vzrokov), izvedli meritve mikroklima, predvideli gradbeno sanacijo, izvedli preventivno utrjevanje oslabljenih delov slikovnih plasti in naredili natančen načrt za nadaljevanje del.

Maribor – Grad (EŠD 431)

Gre za zaključno fazo prenove Mariborskega gradu, v okviru katere je predvidena sanacija

vzhodnega dela objekta in nadkritje grajskega dvorišča. Obnova Mariborskega gradu bo aktivno prispevala k razvoju turizma, ohranjanju kulturne dediščine in razvoju podjetništva v centru mesta.

Visoko pri Poljanah – Dvorec Visoko (EŠD 824)

Objekt je umeščen v zakon kot nerealiziran projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Domačija obsega kmečki dvorec, vzporedno stoječe gospodarsko poslopje, kozolec in grobnico družine Tavčar ter spomenik pisatelja. Predvidena je obnove streh dvorca, gospodarskega poslopja in kozolcu z namenom preprečitve nadaljnjega propadanja spomenika.

Celje – Knežji dvorec (EŠD 60)

Spomenik je umeščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja celovite obnove kulturnega spomenika.

Kostel – Grad Kostel (EŠD 910)

Objekt je umeščen v zakon kot nerealiziran projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Na spomeniku so predvidena investicijsko vzdrževalna dela za njegovo ohranitev.

Metlika – Grad (EŠD 7481)

Objekt je umeščen v zakon kot nerealiziran projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Na spomeniku so predvidena investicijsko vzdrževalna dela za njegovo ohranitev.

Ormož – Grad in pristave (EŠD 6288)

Spomenik je umeščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja obnove kulturnega spomenika.

Žužemberk – Grad (EŠD 903)

Spomenik je umeščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja celovite obnove kulturnega spomenika, statične sanacije 2. in 3. Stolpa.

SAKRALNA DEDIŠČINA

Štafelajno slikarstvo – restavriranje najbolj ogroženih slik na platnu

Slike na platnu, ki se hranijo v sakralnih objektih, zagotovo spadajo med najbolj ogroženo vrsto likovne dediščine v Sloveniji. Z umetnostnozgodovinskega vidika pa spadajo med najbogatejšo dediščino, saj gre v primeru teh predmetov za dela pomembnih tujih in domačih slikarjev. Zaradi tehnološke zgradbe, neprimernih klimatskih pogojev hranjenja in neustreznega ravnanja so izpostavljene nastankom raznovrstnih poškodb, katere je potrebno reševati z invazivnimi restavratorskimi posegi.

Ogrožena lesena polihromirana plastika

Sredstva bi omogočila reševanje najkvalitetnejše lesene sakralne dediščine, ki je zelo ogrožena. Leseni zlati oltarji 17. in 18. stoletja pospešeno razpadajo zaradi starosti lesa, spreminjajočih klimatskih, mikroklimatskih pogojev in posledično vseh ostalih naravnih dejavnikov, ob tem so ogroženi tudi zaradi nestrokovnih posegov. Posledica prostega trga dejavnosti in neosveženosti

lastnikov je izgubljanje najbolj kvalitetnih artefaktov, katerih večina se nahaja v podružničnih cerkvah. Hkrati tovrstni projekti služijo za izvajanje učno-pedagoških procesov, obenem pa so ti projekti tudi poligon za razvoj stroke, uvajanje in testiranje novih metod in materialov ipd.

Ogrožene stenske poslikave

Sredstva z naslova zakona o kulturnem tolarju bi bila namenjena tudi reševanje ogroženih stenskih poslikav. Mednje sodijo spomeniki, ki imajo velik nacionalni pomen in je stanje tamkajšnjih poslikav že dlje časa alarmantno, saj gre za stenske slike, ki jim brez tovrstnih posegov v nadaljevanju grozi izguba spomeniškovarstvenih lastnosti, v določenih primerih celo uničenje. Namen posegov je zaustaviti proces propadanja in izvesti najnujnejše konservatorsko restavratorske posege.

Petrovče – Cerkev Marijinega obiskanja (EŠD 510)

Današnja podoba petrovške bazilike, ene izmed najbolj obiskanih romarskih cerkva v Sloveniji, izvira iz druge četrtine 18. stoletja, ko je bila prvotna triladijska gotska cerkev barokizirana in opremljena z bogato kiparsko ter slikarsko opremo. V notranjščini se je do danes ohranila oprema znanih kiparskih in slikarskih mojstrov. Kamniti križi so izjemno ogroženi, zato je izvedba konservatorsko-restavratorskih del nujna.

Dolnje Cerovo – Cerkev sv. Lenarta (EŠD 3607)

Med do sedaj opravljenimi raziskavami so bili v prezbiteriju današnje cerkve sv. Lenarta odkriti ostanki mogočne romanske apside ter več grobov-skeletnih ostankov ljudi iz tega obdobja. V naslednjih letih je nujno najprej raziskati grobove v prostoru predvidenega posega, kot tudi izvesti vse dodatne arheološke raziskave za boljšo interpretacijo odkritih najdb ter izvesti prezentacijo tako apside kot tudi morebitnih odkritih arhitekturnih elementov, da bo možno vrniti že restavriran oltar.

Koper – Cerkev Marijinega vnebovzetja (EŠD 239) – slike B. in V. Carpaccia ter P. Liberia

Umetnine iz domnevno 16. stoletja, katerih avtorji so Benedetto Carpaccio (Marija na prestolu z detetom, Janezom Krstnikom in sv. Nikolajem iz Barija), Vittore Carpaccio (Orgelski sliki: Pokol nedolžnih otrok in Darovanje v templju ter Marija s svetniki) in Pietro Liberi (sv. Hieronim) sodijo v vrh likovne dediščine na Slovenskem. Gre za kompleksnost konservatorsko restavratorskih posegov, predvsem zaradi pomembnosti del in obsega poškodb.

Ljubljana – Cerkev Marijinega oznanjenja (EŠD 1978)

V zadnjih sedmih letih se v cerkvi Marijinega oznanjenja (Frančiškanska cerkev) s stenskimi poslikavami pomembnih slovenskih avtorjev - slikarjev in freskantov (Matevž Langus, Janez Wolf in Matej Sternen) odvijajo pomembna konservatorsko restavratorska dela, ki so se začela v ladji v šestih stranskih kapelah (2006-2012), nadaljevala v prezbiteriju na Sternenovih stenskih poslikavah leta 2014. Sredstva bodo namenjena nadaljevanju konservatorsko restavratorskih posegov na Sternenovih stropnih poslikav v cerkveni ladji.

Ljubljana – Cerkev sv. Jakoba (EŠD 332)

Štukaturni okras kapele sv. Frančiška Ksaverija velja za enega najbolj bogatih tovrstnih dekoraciji v našem prostoru in že vrsto let ostaja javnosti nedostopen. Kamnit oltar pa predstavlja enega vrhuncev tovrstnih baročnih oltarjev, tako zaradi kiparskega okrasja, kot tudi zaradi uporabe številnih kamnin lokalnega in tujega izvora. V naslednjih letih bi nadaljevali s konservatorsko restavratorskimi posegi na slikah v kapeli sv. Frančiška Ksaverija.

Črna pri Kamniku – Cerkev sv. Primoža in Felicijana (EŠD 78)

Potrebno je izvesti konservatorsko restavratorske posege na stenski poslikavi v ladji, saj se je na podlagi podrobnih analiz razkrilo kritično stanje poslikane severne ladijske stene. Zaradi izpostavljenosti lege treh plasti ometov (romanska, gotska in poznogotska) odstopajo ena od druge ter od zidanega nosilca. Potrebna je utrditev in zapolnitev vmesnih mest, s čimer se bo zmanjšala nevarnost odstopanja poslikave. V nadaljevanju bo potrebno izvesti utrjevanje in čiščenje barvne plasti na severni in južni steni. Spomenik je umeščen v zakon kot nerealiziran projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08).

Sevnica – Lutrovska klet (EŠD 13753)

Obnova nadstropne grajske kašče, ki je bila okoli leta 1610 preurejena v protestantsko molilnico, je umeščena v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08), ki se je delno izvedel v letu 2010. Projekt bo zaključen z nadaljevanjem konservatorsko-restavratorskih del na poslikavah.

Ptujska Gora – Cerkev Marije zaščitnice (EŠD 591)

Spomenik je umeščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja obnove kulturnega spomenika.

SAMOSTANI

Kostanjevica na Krki – Samostan (EŠD 265)

Spomenik je umeščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja obnove kulturnega spomenika.

TEHNIŠKI SPOMENIKI

Ljubljana – Cukrarna (EŠD 5930)

V prvi fazi celovite prenove objekta bo izvedena sanacija kritine in konstrukcije stavbe. Projektna dokumentacija za omenjeno fazo je pripravljena, projekt pripravljen za izvedbo.

Jesenice – Ruard – Buccelinijeva graščina na Savi na Jesnicah (EŠD 5301)

Predmet investicijskega programa je obnova (varovanje) kulturnega spomenika, saj zaradi poškodb spomeniku grozi obstoj. Osnovni namen projekta je ohraniti in varovati avtentičnost kulturne dediščine ter zagotovitev ustreznih pogojev za izvajanje in razvoj muzejske dejavnosti v Ruard-Buccelinijevi graščini. Skozi svojo kulturno-zgodovinsko komponento bo urejen muzejski kompleks omogočil optimalno izhodišče za vključevanje kulturne in tehnične dediščine v načrtovani razvoj turističnih programov, ki se bodo izvajali na področju Stare Save. Na podlagi investicijskega programa se pristopi k prvi fazi obnove.

ZGODOVINSKI SPOMENIKI

Dolenji Novaki – Partizanska bolnišnica Franja (EŠD 109)

Partizanska bolnica Franja, ki je delovala od decembra 1943 pa do konca vojne, je po vojni postala simbol partizanskega gibanja in njegove razvejane ter izjemno dobro organizirane zdravstvene dejavnosti. Objekt je bil umeščen že v Zakon o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). V vmesnem času je bila izvedena rekonstrukcija partizanske bolnišnice. Za zaščito barak in obiskovalcev pa je treba postaviti še varovalne mreže, ki bodo preprečevale padanje in podore kamenja in skal.

Podljubelj – Taborišče Podljubelj (EŠD 327)

Spomenik je umeščen v zakon kot nerealiziran projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Na spomeniškem območju so nujna investicijsko vzdrževalna dela za njegovo ohranitev.

STAVBNA DEDIŠČINA NA PODEŽELJU

Stavbna dediščina na podeželju je ena najbolj ogroženih v Sloveniji, saj praktično vsak teden

izgubimo eno enoto. V pretekli finančni perspektivi se je kot odlična spodbuda za obnov stavbne dediščine podeželja pokazal Program razvoj podeželja Republike Slovenije 2007- 2013 in nanjo vezana ukrepa, Ukrepi 322 (Obnova in razvoj vasi) in 323 (Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja). Žal v novi finančni perspektivi teh ukrepov ni več, zato je nujno, da se za obnovo najbolj ogrožene stavbne dediščine na podeželju, zagotovijo integralna proračunska namenska sredstva, saj gre za velik razvojni gospodarsko turistični potencial.

Ministrstvo za kulturo bo sredstva za obnovo dodeljevalo lastnikom kulturnih spomenikov na osnovi javnega poziva ali javnega razpisa. Obnove spomenikov v lasti države pa se financira neposredno v okviru letnega programa aktivnosti na spomenikih.

2. V okviru ukrepa za ureditev osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture

I. V okviru predlaganega zakona bodo izvedeni naslednji projekti ureditve osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture :

Slovensko narodno gledališče Drama Ljubljana

Naslov: Erjavčeva 1, Ljubljana

Objekt Slovensko narodno gledališče Drama Ljubljana, ki je kulturni spomenik lokalnega pomena, je v celoti v zelo slabem stanju. Pogoji za delo so izredno težki, prostori so vlažni, higiensko in varnostno neprimerni, stene so razpokane, oprema je zastarela, dotrajana in delno uničena, manjka vadbenih prostorov. Objekt je energetsko potraten, v prostorih ni mogoče zagotoviti primernih klimatskih pogojev, odrska tehnika je popolnoma zastarela in skoraj neuporabna, obnova je nujno potrebna.

V prvi fazi obnove se bodo v celoti obnovili prostori obstoječega objekta (cca 8.100 m²), obnovila in posodobila se bo odrska tehnika. V obseg obnove je zajet tudi prostor v Nemški hiši, ki ga Drama sicer že uporablja, zdajšnje skladišča pa bo preurejeno v prostore za izvajanje programa.

Metelkova – objekt 6

Naslov: Metelkova 6, Ljubljana

Objekt 6 je zadnji objekt v kompleksu Metelkove, ki še ni obnovljen, kjer imajo prostore osrednji državni javni zavodi – Slovenski etnografski muzej, Narodni muzej Slovenije in Muzej sodobne umetnosti ter Slovenska kinoteka. Namenjen je izvajalcem neinstitucionalne kulture in nevladnim organizacijam. Objekt je gradbeno v zelo slabem stanju in potreben celovite obnove (2.670 m²), sicer obstaja nevarnost, da ga bo potrebno zapreti. Z obnovo bo zaključena t.i. nova muzejska četrt, nekdanj degradiran mestni prostor, ki so ga meščani že osvojili, bo lahko zaživel v celoti. Izvedena bodo gradbena, obrtniška in inštalacijska dela na obstoječem objektu.

Prirodoslovni muzej Slovenije

Naslov: Prešernova 20, Ljubljana

Prirodoslovni muzej Slovenije, ki je osrednji naravoslovni muzej na Slovenskem, si deli prostore v isti stavbi z Narodnim muzejem Slovenije, kar obema institucijama onemogoča širitev in razvoj. Zbirke se nahajajo v dislociranih najetih depojih, ki ne zagotavljajo optimalnih klimatskih pogojev, varnosti in preglednosti, gradivo ni zaščiteno pred vsemi škodljivimi vplivi, najem depojev predstavlja velike finančne obremenitve, onemogočeno je normalno raziskovalno delo, izjemno veliko število informacij, ki jih vsebujejo zbirke, ostajajo neizkoriščene. Zaradi pomanjkanja prostora je onemogočeno ohranjanje gradiva (ni primernih preparatorskih delavnic in laboratorijev) in razvoj razstavne dejavnosti.

Po izdelanih načrtih je za delovanje Prirodoslovnega muzej skupaj z depoji potrebno zagotoviti 5.114 m² novih prostorov.

Grad Grm:

Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo Krajino Novo mesto (ZAL)

Naslov: Skalickega 1, Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Novo mesto (ZVKDS)

Naslov: Skalického 1, Novo mesto

Oba državna javna zavoda si delita prostore v gradu Grm v Novem mestu, ki je kulturni spomenik državnega pomena. Skupno bivanje zavodoma onemogoča ustrezne pogoje za delovanje in širitev. Objekt je dotrajan, ne zagotavlja pravih klimatskih pogojev, potrebnih za hranjenje gradiva, ne zagotavlja ustrezne protipotresne in protipožarne zaščite, zaradi stiske ne omogoča zavodoma ustreznih pogojev za izvajanje dejavnosti.

Predvsem se stanje gradiva, ki ga na Gradu GRM hrani Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo Krajino Novo mesto, zaradi neprimernih mikroklimatskih razmer (preveliko nihanje temperature in vlage) vsak dan vztrajno slabša. Na gradivu se pojavlja tudi plesen. S selitvijo večine gradiva v dislocirano enoto (cca. tri četrtine vsega) v Bršljin so v zadnjih letih sicer začasno in za prvo silo rešili najhujše probleme, ki so mejili na katastrofalne razsežnosti. Kljub temu pa tudi to dislocirano skladišče nikakor ne ustreza minimalnim varnostnim standardom za trajno hrambo arhivskega gradiva. Ob tem je treba za ta depo plačevati visoko najemnino, gradivo pa je s stalnimi prevozi izpostavljeno dodatnim nevarnostim. V vseh depojih obstaja možnost vdora meteorne vode, tudi električne instalacije so dotrajane. Zato je potrebno zagotoviti nove ustrezne prostorske kapacitete. V prvi fazi se bo za potrebe arhiva izvedla nadomestna gradnja objekta ob gradu.

Pokrajinski arhiv Maribor

Naslov: Glavni trg 7, Maribor

Glavni problem Pokrajinskega arhiva Maribor so popolnoma neustrezni depojski prostori, ki jih mora zaradi utesnjene lokacije na Glavnem trgu, kjer ni možna širitev, najemati na trenutno štirih lokacijah. Na največji lokaciji na Jadranski, razmere otežujejo materialno varstvo arhivskega gradiva, hkrati pa se stanje naglo poslabšuje in ne zagotavlja normalnega in varnega dela. Gre za nekdanjo industrijsko halo z dotrajanim stavbnim pohištvom, okna ne tesnijo, prihaja do velikih nihanj temperature in vlage, ki povzročajo poškodbe na arhivskem gradivu, občasno tudi plesen, zaradi močne vlage se na notranjem zidu pojavlja plesen in madeži. Prav tako prihaja do vdora vode skozi ventilator na stropu, stropne plošče pokajo in predstavljajo nevarnost za zaposlene v depojih. Prostor je pozimi neogrevan, poleti ni zračen ali hlajen.

Pokrajinskemu arhivu Maribor je nujno potrebno zagotoviti ustrezne lastne prostore, kjer bo možno hraniti gradivo po pravilih in normativih arhivske stroke in ne bo prišlo do propadanja. V ta namen se zato v območju Mestne občine Maribor išče primerna lokacija za gradnjo ali objekt, ki bi ga bilo možno adaptirati za potrebe arhiva.

Ustrezne prostore bo potrebno zagotovi tudi za delovanje Pokrajinskega arhiva Maribor, Enota za Pomurje, kjer so skladišče, pisarna ter majhna čitalnica v stavbi nekdanje osnovne šole v majhni vasi Dolina pri Lendavi (160 m²), skrajno neprimerni. Lesena tla so položena neposredno na zemljo, kar povzroča veliko vlago v vseh letnih časih. Pojavila se je tudi posebna goba. Stavba je pozimi slabo ogrevana, v ostali letnih časih pa prihaja o prevelikega nihanja temperature. Lokacija je za uporabnike skrajno neprimerna in nedosegljiva, saj javnega prevoza skorajda ni.

Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota Ljubljana

Naslov: Mestni trg 27, Ljubljana

Ljubljanska enota Zgodovinskega arhiva Ljubljana im arhivska skladišča na štirih lokacijah. Na sedežu arhiva, Mestni trg 27 in sosednji stavbi, Ciril-Methodov trg 21, je skladiščnim prostorom namenjeno 904 m² površin, ki pa so v celoti zastareli in delno popolnoma neprimerni. Po ocenah Gradbenega inštituta ZRMK sta oba poslopja, predvsem pa stavba na Mestnem trgu 27, že preobremenjena zaradi prekoračene napetosti v nosilnih zidovih. V vseh prostorih so zastarela okna, temperatura in vlaga sta neustrezni, starost in način gradnje stavbe pa dajeta ugodne pogoje za prisotnost glodavcev. Tako je arhivsko gradivo v teh depojih močno ogroženo (ponekod že celo načeto) predvsem zaradi vlage. Republika Slovenija – upravljavec Ministrstvo za kulturo razpolaga z zemljiščem na Kvedrovi ulici v Ljubljani, kjer je možna novogradnja. V prvi fazi gradnje bo potrebno zagotovi nujne depojske prostore z vso potrebno infrastrukturo, nato še upravne prostore.

Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Gorenjsko Kranj

Naslov: Savska cesta 8, Kranj

Obstoječe depojske kapacitete, ki jih ima arhiv v najemu, so zapolnjene. Oteženo je prevzemanje gradiva, zato je nujno potrebno zagotoviti trajno rešitev, vključno z zagotovitvijo zadostnih depojskih kapacitet. Kot najhitrejša in racionalna rešitev se kaže odkup primernih opuščenih skladišč podjetij, ki bi jih bilo možno z manjšo adaptacijo prilagoditi za depoje.

Pokrajinski arhiv Koper

Naslov: Kapodistrijski trg 1, Koper

Sedež arhiva je v nekdanjem samostanu sv. Klare v Kopru. Obstoječe depojske kapacitete so zapolnjene, prevzemanje gradiva je oteženo, nujno potrebno je zagotoviti dodatne depojske prostore.

Arhiv Republike Slovenije – kompleks Roška

Naslov: Zvezdarska 1, Ljubljana

Arhiv Republike Slovenije kot državni arhiv varuje javno arhivsko gradivo državnih organov, nosilcev javnih pooblastil oziroma izvajalcev javnih služb, ki jih zagotavlja država, Banke Slovenije ter državnih in javnih skladov, agencij in drugih pravnih oseb, ki jih ustanovi država in praviloma delujejo za območje celotne države. Varuje elektronsko, dokumentarno, arhivsko in filmsko gradivo ter druga avdiovizualna dela, ki veljajo za slovenska, na področju celotne države. Objekt Grubarjeve palače, kjer ima sedež Arhiv Republike Slovenije, je dotrajan, neustrezen in neprimeren za izvajanje arhivske službe. Zaradi prepolnih depojev na naslovu sedeža arhiva in depojev, ki jih mora tudi najemati, je predvidena ureditev potrebnih prostorov z obnovo severnega trakta nekdanje vojašnice na Roški. Objekt je bil delno že adaptiran: zahodni trakt za potrebe Restavratorskega centra in vzhodni trakt za potrebe Arhiva Republike Slovenije in Zgodovinskega arhiva Ljubljana. Po načrtih je predvidena še sanacija severnega dela nekdanje vojašnice in novogradnja v atriju kompleksa. Severni trakt je nujno potrebno sanirati, saj rapidno propada in že predstavlja nevarnost za mimoidoče.

Tehniški muzej Slovenije

Naslov: Bistra 6, Borovnica

Grad Bistra je kulturni spomenik državnega pomena, v katerem ima prostore Tehniški muzej Slovenije. Je v zelo slabem stanju, dotrajan, statično vprašljiv, dotrajane so inštalacije (pozimi ni ogrevanja), ni možnosti širitve, depojski prostori ne dosegajo minimalnih muzejskih standardov. Kljub temu je najbolj obiskan muzej, čeprav pozimi, ker nima ogrevanja, ne more primerno izvajati svojega poslanstva. Za ustrezno zagotavljanje delovanja muzeja bo objekt potrebno celovito obnoviti.

Slovensko narodno gledališče Maribor

Naslov: Slovenska, ulica 27, Maribor

Slovensko narodno gledališče Maribor je središče kulturnega dogajanja v severno-vzhodni Sloveniji in edina gledališka hiša, ki pod svojo streho združuje dramski, glasbeni in plesni gledališki izraz. Vsako leto tudi gosti in organizira osrednji festival slovenskih dramskih gledališč Borštnikovo srečanje.

Objekt je kulturni spomenik lokalnega pomena. Zaradi pomanjkanja sredstev za investicijsko vzdrževanje je odrska tehnična oprema izrabljena, dotrajana in zastarela, delovanje je nezanesljivo, kar ogroža delo in izvajanje programa na potrebnem nivoju. Nujno prenovo potrebujejo tudi prostori uprave, garderob in sanitarij (inštalacije, stavbno pohištvo, oprema). Ravno tako so nujno potrebni obnove spomeniško zaščiteni fasadni elementi, skulpture in štukature, ki razpadajo. Poleg tega je objekt energetsko potraten in potreben energetske sanacije.

Filmski studio Viba film – Piran

Naslov: Fornače 27, Piran

Prostori filmskega studia v Piranu so neločljivo povezani s pionirskimi časi povojne filmske produkcije v Sloveniji, predvsem s časi Triglav filma in Film servisa v drugi polovici petdesetih in prvi polovici šestdesetih let. Filmska produkcija v Piranu, v kateri so sodelovala tudi največja svetovna igralska in režiserska imena, so omogočala izobraževanje in izpopolnjevanje številnih slovenskih filmskih delavcev, ki so pri mednarodnih projektih pridobivali dragocene izkušnje. Da bi se v objektu lahko izvajal dejavnost (organizacijsko središče Festivala slovenskega filma, mednarodno izobraževalno

središče za avdiovizualno področje (šole, seminarji, konference, filmski tabori) produkcijsko središče s snemalno in tonsko tehniko, sejem filmske tehnike s ponudniki z območja širše regije, spominska soba Františka Čapa in »zlatega« filmskega obdobja v Piranu, kinoteka filmov, posnetih v filmskem studiu in Piranu z okolico (možnost povezave s turističnimi organizacijami), Art kinematograf, razstavní, muzejski in prireditveni prostori (možnost povezave s turističnimi organizacijami). Objekt je potreben celovite prenovе. V I. fazi se bo uporabni del objekta zaščitil pred nadaljnjim propadanjem (statična sanacija, sanacija fasade in strehe).

Arboretum Volčji Potok

Naslov: Volčji Potok 3, Radomlje

Arboretum sodi med najpomembnejšo vrtno arhitekturno dediščino v Sloveniji, zato je bil razglašen za kulturni spomenik državnega pomena. Na ozemlju nekdanjega grajskega kompleksa se je ohranila parkovna zasnova, ki v prepoznavno celoto med seboj združuje ohranjene grajske prvine, po tematskih sklopih urejene različne vrste rastlinja, vodne motive, naravno krajinsko okolje in panoramske poglede na bližnjo okolico. Zaradi sodobnejše in popolne oskrbe obiskovalcev je potrebno urediti vhodni del z vstopnim objektom, ki bo služil sodobnejši oskrbi obiskovalca, urediti programske poti na območju Spodnje graščinskega polja, prenoviti Pristavo ter zgraditi Oranžerijo, ki bo s širitvijo botaničnega programa za mrzlo polovico leta program iz Pristave ustrezno dopolnila in zaključila. V prvi fazi investicije bo nefunkcionalen in dotrajan vstopni objekt nadomeščen z novogradnjo in urejena I. faza vstopnega območja.

- II. **Investicije v javno kulturno infrastrukturo občin namenjenih javnim zavodom s področja kulture katerih ustanoviteljice so občine**, se bodo sofinancirale iz proračunskih sredstev RS na podlagi javnih razpisov v skupnem znesku do 32.000.000,00 EUR.

3. Podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah

Podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah bo namenjena nakupu bibliobusov splošnih knjižnic. Ukrep bo skladno z Zakonom o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01 in 96/02 - ZUJIK) in 103. členom Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 - uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11 in 111/13) izveden preko neposrednega poziva, s katerim bo Ministrstvo za kulturo splošne knjižnice povabilo k oddaji predlogov projektov za sofinanciranje nakupa ali obnove bibliobusov za potrebe splošnih knjižnic. Poziv bo namenjen splošnim knjižnicam, ki so javni zavodi navedeni v Prilogi 1 k Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/03, 70/08 in 80/12), oziroma njihovim pravnim naslednicam.

4. Ohranjanje in obnova slovenske filmske, glasbene in baletne dediščine ter trajna hramba digitalnih kulturnih vsebin

4.1 Ohranjanje in obnova slovenske filmske dediščine v javnem interesu za namen promocije in dostopnosti ter spodbujanje novih možnosti za razširjanje kvalitetnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov

Podlaga za ohranjanje in obnovo slovenske filmske dediščine v javnem interesu bo prednostni seznam del, pripravljen v skladu z določenimi kriteriji in ob upoštevanju ureditve avtorskih in sorodnih pravic.

Sredstva se bodo dodeljevala na podlagi veljavnega proračuna v okviru financiranja dela Arhiva Republike Slovenije ter pristojnih ustanov s področja avdiovizualne in filmske kulture (Slovenske kinoteke ali Slovenskega filmskega centra, javne agencije RS).

Sredstva za spodbujanje novih možnosti za razširjanje kvalitetnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov se bodo dodeljevala na podlagi javnih razpisov.

4.2 Enotno informacijsko okno za dostopnost do raznolikih virov slovenske glasbene dediščine ter zagotavljanje arhiviranja novih kakovostnih del glasbenih in baletnih ustvarjalcev

Vzpostavljeno bo enotno informacijsko okno za dostopnost do raznolikih virov slovenske glasbene dediščine. Projekt se bo realiziral v okviru obstoječe mreže nevladnih organizacij (ciljni razpis za

nosilca dejavnosti) ob trdnem sodelovanju z arhivsko stroko. Preučena bo možnost in vzpostavitev osrednje nacionalne zbirke za področje glasbene umetnosti, v okviru obstoječih zbirk muzejev in galerij. V okviru obstoječih zbirk muzejev se z namenom zaščite slovenske koreografske dediščine ter ureditev arhiva vzpostavi osrednja nacionalna zbirka na področju baletne umetnosti. Ukrepe bo izvajalo Ministrstvo za kulturo.

4.3 Digitalizacija kulturne dediščine, arhivskega in knjižničnega gradiva

Skozi postopke financiranja bo Ministrstvo za kulturo preko javnih pozivov in javnih razpisov izvajalcem javne službe podpiralo projekte digitalizacije kulturne dediščine ter arhivskega in knjižničnega gradiva, s čimer bo povečal njihovo javno dostopnost, promocijo in ponovno uporabo. Za zagotavljanje trajne hrambe digitalnih kulturnih vsebin kulturnih ustanov bo izveden pilotni projekt, na osnovi katerega bo oblikovana mreža za trajno hrambo in izvedena vzpostavitev informacijskega okolja za trajno hrambo digitalnih kulturnih vsebin različnih področij kulture.

5. V okviru ukrepa izgradnje infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju se bo financiral:

- a. razvoj sodobnih jezikovnih tehnologij in virov za slovenski jezik,
- b. razvoj temeljnih jezikovnih priročnikov,
- c. razvoj korpusov,
- d. postavitve in delovanje infrastrukture za hranjenje, vzdrževanje in distribucijo jezikovnih virov in tehnologij,
- e. izboljšanje sistemov izobraževanja na podlagi dostopnosti jezikovnih tehnologij in virov slovenskega jezika.

6. ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih pogojev ter opreme ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti.

6.1 Manjše nujne investicije v prostore in opremo kulturnih društev ali dvoran

S sistemom projektne financiranja se načrtno omogoča vzdrževanje minimalno potrebnih infrastrukturnih standardov. Skozi postopke financiranja bo Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti preko javnih razpisov podpiral investicijske projekte kulturnih društev, s čimer bo omogočal dvig kakovosti produkcije in ustvarjal ustrezne pogoje za delo. Podpora bo namenjena manjšim investicijskim posegom v prostore ter nakup opreme za izvajanje kulturnih dejavnosti.

6.2 Ohranjanje multimedijskih in regionalnih kulturnih centrov

Skozi postopke financiranja bo Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti preko javnih razpisov podpiral investicijske projekte multimedijskih centrov, s čimer bo omogočen dvig kakovosti produkcije in izboljšani pogoji za delo. Sredstva bodo namenjena mladinskim kulturnim centrom in drugim nevladnim, neprofitnim in prostovoljnimi združenjem, ki posedujejo ali uporabljajo prostore za izvajanje mladinske kulturne dejavnosti. Sofinanciranje bo namenjeno nujnim interventnim posegom obnove prostorov, poudarek pa je tudi na multimedijski opremi, ki je za delovanje večine upravičencev razpisa bistvenega pomena.

b) Način reševanja:

Za uresničitev projektov zajetih v predlaganem zakonu se bodo izvedli potrebni postopki financiranja.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Zakon je usklajen z obstoječim pravnim redom Republike Slovenije in ni predmet usklajevanja slovenske pravne ureditve s pravnim redom EU in ni z njim v nasprotju.

d) Usklajenost predloga zakona:

- s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi,
- s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj),
- s subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona oziroma so dali mnenje (znanstvene in strokovne institucije,

nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Republika Slovenija bo za uresničitev programov zajetih v predlogu zakona zagotovila dodatna proračunska oziroma druga javnofinančna sredstva. Poseg v trenutno zagotovljena proračunska sredstva namenjena kulturi bi pomenila okrnitev javnih projektov in programov.

Za izvedbo vseh predlaganih ukrepov je potrebno zagotoviti sredstva v skupni višini 167.922.536,00 evrov po naslednji letni dinamiki:

Leto	Kulturni spomeniki	Javna kulturna infrastruktura	Bibliobusi	Trajna hramba in digitalizacija	Slovenski jezik v digitalnem okolju	Ljubiteljska kultura in mladinska kulturna dejavnost	Skupaj evrov
2016	3.175.000	3.175.000	200.000	1.450.000	500.000	500.000	9.000.000
2017	11.525.384	10.099.616	200.000	2.175.000	500.000	500.000	25.000.000
2018	11.525.384	24.974.616	200.000	2.300.000	500.000	500.000	40.000.000
2019	11.525.384	24.949.616	200.000	2.325.000	500.000	500.000	40.000.000
2020	11.525.384	38.747.152	200.000	2.450.000	500.000	500.000	53.922.536
Skupaj	49.276.536	101.946.000	1.000.000	10.700.000	2.500.000	2.500.000	167.922.536

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za dosego namena predlaganega zakona in ciljev Resolucije nacionalnega programa za kulturo (Uradni list RS, št. 62/13) so potrebna dodatna proračunska oziroma druga javna sredstva, ki ne posegajo v dosednji proračun Republike Slovenije, namenjen za kulturo.

Tako je za izvajanje zakona v obdobju 2016 do 2020 in kasneje potrebno zagotoviti dodatna sredstva v skupni višini 167.922.536,00 EUR.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlagana ureditev ni povezana s pravnim redom EU. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih ni potreben, ker je takšna ureditev specifična za Slovenijo.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Zakon ne bo imel posledic na področju poslovanja javne uprave in pravosodnih organov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Zakon ne uvaja novih upravnih postopkov in ne bo imel drugih negativnih posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Investicijski projekti (obnova kulturnih spomenikov, JKI) bodo imeli pozitiven vpliv na okolje oz. bodo vplivi na okoljsko trajnost pozitivni ali nevtralni. Obnova ima pozitiven vpliv na ravnanje z odpadki, saj se materiali v veliki meri ponovno uporabijo, prostor se ne obremenjuje z novogradnjo, ohranja se prostorsko identiteto, organizacijo dejavnosti v prostoru in rabo prostora. Učinkovito upravljanje in prenova kulturne dediščine in javne kulturne infrastrukture sta del temeljev trajnostne politike, obnove pa bodo izvedene tudi ob upoštevanju zakonodaje in sodobnih standardov izvedbe, ki sledijo ciljem zmanjševanja rabe energije, vključevanja obnovljivih virov ter ostalih okoljevarstvenih ukrepov.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Mednarodni dokumenti in strateška opredelitev EU, prakse in ekonomski ter drugi kazalci kažejo, da je vključevanje kulturne dediščine v razvoj ena od razvojnih prioritet, ki državam prinaša konkurenčno prednost.

Z obnovo in revitalizacijo najpomembnejših kulturnih spomenikov in javne kulturne infrastrukture se bo vplivalo na slovenski turistični sektor, ki bo lahko izboljšal svojo turistično ponudbo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Zakon bo imel pozitiven vpliv na povečanje zaposlovanja in ustvarjanje novih delovnih mest.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Zakon ne vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Zakon ne bo imel neposrednih posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti zakon bo predstavljen na spletnih straneh Ministrstva za kulturo, ki bo tudi spremljalo njegovo izvajanje ter o novostih obveščalo javnost.

Izvajanje zakona se bo spremljalo tudi na podlagi letnih poročil.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

- Predlog zakona je bil objavljen na spletnih straneh Ministrstva za kulturo, spletnih straneh e-demokracije
- čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe,
- datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja,
- seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte),
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti,
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

Ta zakon določa nekatere nujne programe na področju kulture, ki jih bo (so)financirala Republika Slovenija, obseg in vire sredstev za njihovo izvedbo ter način njihovega zagotavljanja.

2. člen

(1) Programi iz prvega člena so:

1. sanacija najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine,
2. ureditev osnovnih prostorskih pogojev za javne zavode s področja kulture,
3. podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah,
4. ohranjanje in obnova slovenske filmske, glasbene in baletne dediščine ter trajna hramba digitalnih kulturnih vsebin,
5. izgradnja infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju,
6. ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih pogojev ter opreme ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti.

(2) Vsebine posameznih programov iz prejšnjega odstavka so določeni v prilogah od I. do VI., ki so sestavni del tega zakona.

3. člen

(1) Republika Slovenija bo za uresničitev programov iz prejšnjega člena v državnem proračunu v obdobju od leta 2016 do leta 2020 zagotovila dodatna sredstva v skupni višini 167.922.536,00 evrov.

(2) Sredstva iz prvega odstavka se oblikujejo v proračunu pod posebno postavko ministrstva, pristojnega za kulturo.

4. člen

(1) Projekti v okviru programov iz drugega člena zakona se v celoti financirajo iz državnega proračuna v primerih, ko gre za lastništvo oziroma ustanoviteljstvo države.

(2) Ostali projekti se iz državnega proračuna sofinancirajo do maksimalnega deleža končne vrednosti prijavljenega projekta in do zneskov, določenih v prilogah od I. do VI.

5. člen

(1) Sredstva po tem zakonu se fizičnim osebam ter pravnim osebam katerih ustanoviteljica ni Republika Slovenija dodelijo po postopku javnega razpisa ali javnega poziva določen v zakonu, ki ureja uresničevanje javnega interesa v kulturi, v okviru proračunskih zmožnosti.

(2) Obnove kulturnih spomenikov v lasti države, investicije v javno kulturno infrastrukturo v lasti države, projekti organov v sestavi ministrstva, pristojnega za kulturo in pravnih oseb na področju kulture, katerih ustanoviteljica je država, se financirajo neposredno v okviru letnega finančnega načrta, ki ga sprejme minister ali ministrica, pristojna za kulturo.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena, se sredstva iz tretje točke prvega odstavka 2. člena dodelijo na podlagi neposrednega poziva v skladu z zakonom, ki ureja knjižničarstvo ter zakonom ki ureja uresničevanje javnega interesa v kulturi tistim splošnim knjižnicam, ki so javni zavodi in so navedene v Prilogi 1 k Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/03, 70/08 in 80/12), oziroma njihovim pravnim naslednicam.

6. člen

(1) Pogodbo o sofinanciranju projektov pravnih in fizičnih oseb sklene minister, prisojen za kulturo. Pri sklepanju pogodbe se upoštevajo predpisi, ki urejajo uresničevanje javnega interesa za kulturo ter varstva kulturne dediščine.

(3) V primeru odtujitve predmeta sofinanciranja ali spremembe namembnosti javne kulturne infrastrukture, se vložek države v realni vrednosti vrne v državni proračun na postavko iz drugega odstavka 3. člena tega zakona, kar se posebej uredi s pogodbo o sofinanciranju. V pogodbi iz prejšnjega odstavka se določi rok, do katerega velja dolžnost vračanja javnih sredstev.

7. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Priloga I: sanacija najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine,

1. sanacija najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine v lasti države

OBCINA	EŠD	Enota kulturne dediščine	Delež države v evrih
		<i>I. GRADOVI, DVORCI IN PROFANE PALAČE</i>	
BREŽICE	18	Bizeljska vas - Grad Bizeljsko	2.900.000
DORNAVA	7876	Dornava - Dvorec Dornava	1.950.000
KRŠKO	8772	Leskovec pri Krškem – Območje gradu Šrajbarski Turn	4.930.000
METLIKA	10833	Gradac – Grad	1.320.000
NOVO MESTO	175	Hmeljnik – Grad	420.000
SELNICA OB DRAVI	811	Spodnji Slemen - Grad Viltuš	3.900.000
VELIKE LAŠČE	8774	Turjak – Območje gradu Turjak	3.000.000
CIRKULANE	35	Dolane – Grad Borl	4.000.000
GORNJA RADGONA	484	Negova – Grad	3.400.000
KOPER	671	Socerb – Grad	450.000
PIRAN	920	Piran – Palača Ulica svobode 24 (Palača Apollonio)*	2.500.000
BREŽICE	524	Pišece – Grad (dokončanje obnove)	210.000
LOŠKA DOLINA	8765	Snežnik – Območje gradu Snežnik (dokončanje obnove)	750.000
		<i>II. TEHNIŠKI SPOMENIKI</i>	
IDRIJA		Idrija – Tehniška dediščina*	3.680.000
ŽUŽEMBERK	8120	Dvor pri Žužemberku – območje Auerspergove železarne	904.664
		<i>III. ZGODOVINSKI SPOMENIKI</i>	
NOVO MESTO	271	Kočevski Rog – Baza 20	273.000
		<i>VII. MUZEJI NA PROSTEM</i>	
ROGATEC	626	Rogatec – Muzej na prostem Rogatec	106.700
		SKUPAJ	34.694.364

* solastništvo (objekt je v solasti države in lokalne skupnosti)

2. sanacija najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine v lasti države ter pravnih oseb zasebnega prava in fizičnih oseb

Sanacija enot kulturne dediščine v lasti občin ter pravnih oseb zasebnega prava in fizičnih oseb se, na podlagi javnih razpisov, sofinancira iz proračunskih sredstev Republike Slovenije do 50% končne vrednosti prijavljene investicije, vendar končni znesek države ne sme presegati določenega maksimalnega zneska.

		<i>Enota kulturne dediščine</i>	Lastništvo	Maksimalni delež države v evrih do
OBČINA	EŠD	I. ARHEOLOGIJA		
ŽALEC	1053	Šempeter v Savinjski dolini - Antična nekropola	Občina	450.000
CELJE	29713	Celje – Keltsko-rimski tempelj	Občina	125.000
		II. STARA MESTNA JEDRA, TRŠKA IN VAŠKA NASELJA		
VEČ OBČIN		Stara mestna jedra, trška in vaška naselja	Občine in drugi lastniki	2.000.000
		III. GRADOVI, DVORCI IN PROFANE PALAČE		
CELJE	62	Celje – Stara grofija (Celjski strop)	Občina	90.000
MARIBOR	431	Maribor – Grad	Občinska	2.050.000
GORENJA VAS - POLJANE	824	Visoko pri Poljanah - Dvorec Visoko	Občinska	104.000
CELJE	60	Celje – Knežji dvorec	Občinska	307.313
KOSTEL	910	Kostel – Grad Kostel	Občinska	487.372
METLIKA	7481	Metlika – Grad	Občinska	166.917
ORMOŽ	6288	Ormož – Grad in pristave	Občinska	277.318
ŽUŽEMBERK	903	Žužemberk – Grad	Občinska	229.257
		IV. SAKRALNA DEDIŠČINA		
		Štafelajno slikarstvo – restavriranje najbolj ogroženih slik na platnu	Več lastnikov	600.000
		Ogrožena lesena polihromirana plastika	Več lastnikov	600.000
		Ogrožene stenske poslikave	Več lastnikov	600.000
ŽALEC	510	Petrovče – Cerkev Marijinega obiskanja	Cerkev	45.000
BRDA	3607	Dolnje Cerovo – Cerkev sv. Lenarta	Cerkev	90.000
KOPER	239	Koper – Cerkev Marijinega vnebovzvetja Slike Carpaccio in Pietro Liberi	Cerkev	420.000
LJUBLJANA	1978	Ljubljana – Cerkev Marijinega oznanjenja	Cerkev	150.000

LJUBLJANA	332	Ljubljana – Cerkev sv. Jakoba	Cerkev	75.000
KAMNIK	78	Črna pri Kamniku – Cerkev sv. Primoža in Felicijana	Cerkev	313.000
SEVNICA	13753	Sevnica – Lutrovska klet	Občina	52.840
MAJŠPERK	591	Ptujska Gora – Cerkev Marije zaščitnice	Cerkev	50.464
		IV. SAMOSTANI		
KRŠKO	265	Kostanjevica na Krki - Samostan	Občina	501.772
		V. TEHNIŠKI SPOMENIKI		
LJUBLJANA	5930	Ljubljana – Cukrarna	Občina	2.300.000
JESENICE	EŠD 5301	Ruard – Buccellinijeva graščina na Savi na Jesnicah	Občina	1.350.000
		VI. ZGODOVINSKI SPOMENIKI		
CERKNO	109	Dolenji Novaki – Partizanska bolnišnica Franja	Občina	150.000
TRŽIČ	327	Podljubelj – Taborišče Ljubelj	Občina	96.917
		VII. STAVBNA DEDIŠČINA NA PODEŽELJU		
		Stavbna dediščina na podeželju	Več lastnikov	900.000
		SKUPAJ		14.582.170

Dinamika proračunskih sredstev sredstva za sanacijo najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine

Leto	Proračunska sredstva za sanacijo najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine
2016	3.175.000
2017	11.525.384
2018	11.525.384
2019	11.525.384
2020	11.525.384
Skupaj	49.276.536

Priloga II: Ureditev osnovnih prostorskih pogojev za javne zavode s področja kulture

1. Ureditev osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje državne javne zavode s področja kulture

Občina, kjer je sedež zavoda	Naziv objekta	Vrednost investicije v EUR
Ljubljana	SNG Drama Ljubljana – celovita obnova	20.000.000
Ljubljana	Metelkova 6 – celovita obnova	2.500.000
Ljubljana	Prirodoslovni muzej Slovenije - novogradnja	7.000.000
Novo mesto	Grad Grm: Zavod za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Novo mesto – obnova Gradu	2.100.000
	Zgodovinski arhiv Ljubljana Enota Novo mesto - novogradnja	2.600.000
Maribor	Pokrajinski arhiv Maribor	8.000.000
Ljubljana	Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota Ljubljana	7.400.000
Ljubljana	Kompleks Roška, Arhiv Republike Slovenije	4.800.000
Kranj	Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota Kranj	1.500.000
Koper	Pokrajinski arhiv Koper	400.000
Vrhnika	Grad Bistra - Tehniški muzej Slovenije	7.000.000
Maribor	SNG Maribor - obnova odrske tehnike in prostorov	4.034.000
Piran	Filmski studio Viba film – Fornače	2.100.000
Radomlje	Arboretum Volčji Potok – nadomestna gradnja	512.000
Skupaj		69.946.000

2. Ureditev osnovnih prostorskih pogojev za občinske javne zavode s področja kulture

Investicije v javno kulturno infrastrukturo občin, namenjenih javnim zavodom s področja kulture, se bodo iz proračunskih sredstev Republike Slovenije sofinancirale, na podlagi javnih razpisov, do 50% končne vrednosti prijavljenega projekta, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presegati zneska iz te priloge.

		Maksimalen delež države	Maksimalni delež države v evrih
Občinska javna kulturna infrastruktura	Sofinanciranje na podlagi javnega razpisa	do 50%	do 32.000.000

Dinamika proračunskih sredstev za ureditev osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture

Leto	Ureditev osnovnih prostorskih pogojev za javne zavode s področja kulture
2016	3.175.000
2017	10.099.616
2018	24.974.616
2019	24.949.616
2020	38.747.152
Skupaj	101.946.000

**Priloga III: podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah,
Dinamika in način zagotavljanja proračunskih sredstev za nakup bibliobusov**

Nakup bibliobusov se iz proračunskih sredstev države financira do 100% končne vrednosti, vendar ne več kot 200.000,00 EUR, v naslednji predvideni dinamiki:

Leto	Proračunska sredstva za nakup bibliobusov
2016	200.000
2017	200.000
2018	200.000
2019	200.000
2020	200.000
Skupaj	1.000.000,00

Priloga IV: Ohranjanje in obnova slovenske filmske, glasbene in baletne dediščine ter trajna hramba digitalnih kulturnih vsebin

1. Dinamika in način zagotavljanja proračunskih sredstev za Ohranjanje in obnovo slovenske filmske dediščine v javnem interesu za namen promocije in dostopnosti ter spodbujanje novih možnosti za razširjanje kvalitetnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov

Programi za zagotavljanje sredstev za ohranjanje in obnovo slovenske filmske dediščine v javnem interesu se lahko iz proračunskih sredstev države financirajo do 100% končne vrednosti, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presegati zneskov iz te priloge. Projekti za spodbujanje novih možnosti razširjanje kvalitetnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov se lahko financirajo do 50% končne vrednosti prijavljenega projekta, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presegati zneskov iz te priloge.

Leto	Zagotavljanje sredstev za ohranjanje in obnovo slovenske filmske dediščine v javnem interesu za namen promocije in dostopnosti	Spodbujanje novih možnosti razširjanje kvalitetnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov	Skupaj
2016	100.000	100.000	200.000
2017	200.000	200.000	400.000
2018	300.000	200.000	500.000
2019	300.000	200.000	500.000
2020	300.000	300.000	600.000
Skupaj	1.200.000	1.000.000	2.200.000

2. Dinamika in način zagotavljanja proračunskih sredstev za Enotno informacijsko okno za dostopnost do raznolikih virov slovenske glasbene dediščine ter zagotavljanje arhiviranja novih kakovostnih del glasbenih in baletnih ustvarjalcev

Programi se lahko iz proračunskih sredstev države financirajo do 100% končne vrednosti, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presegati zneskov iz te priloge.

Leto	Enotno informacijsko okno za dostopnost do raznolikih virov slovenske glasbene dediščine	preučitev možnosti in vzpostavitev osrednje nacionalne zbirke za področje glasbene umetnosti	zaščita slovenske koreografske dediščine ter ureditev arhiva in vzpostavitev osrednje nacionalne zbirke na področju baletne umetnosti	Skupaj
2016	50.000	100.000	100.000	250.000
2017	75.000	100.000	100.000	275.000
2018	50.000	150.000	100.000	300.000
2019	75.000	100.000	150.000	325.000
2020	50.000	150.000	150.000	350.000
Skupaj	300.000	600.000	600.000	1.500.000

3. Dinamika in način zagotavljanja proračunskih sredstev za digitalizacijo kulturne dediščine, arhivskega in knjižničnega gradiva

Programi se lahko iz proračunskih sredstev države financirajo do 100% končne vrednosti, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presežati zneskov iz te priloge.

Leto	Digitalizacija kulturne dediščine	Digitalizacija filmskega arhivskega gradiva (SFA)	Digitalizacija arhivskega gradiva (brez SFA)	Digitalizacija knjižničnega gradiva	Trajna hramba digitalnih vsebin	Skupaj
2016	200.000	170.000	250.000	180.000	200.000	1.000.000
2017	350.000	220.000	310.000	220.000	400.000	1.500.000
2018	300.000	220.000	280.000	200.000	500.000	1.500.000
2019	300.000	220.000	280.000	200.000	500.000	1.500.000
2020	400.000	250.000	400.000	250.000	200.000	1.500.000
Skupaj	1.550.000	1.080.000	1.520.000	1.050.000	1.800.000	7.000.000

Priloga V: izgradnja infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju,

Dinamika in način zagotavljanja proračunskih sredstev za izgradnjo infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju

Programi se lahko iz proračunskih sredstev države financirajo do 100% končne vrednosti, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presežati zneskov iz te priloge.

Leto	Digitalizacija kulturne dediščine, znanstvenih besedil, jezikovnih priročnikov za slovenski jezik	Nadgradnja in razvoj slovenske Wikimedije	Vzpostavitev in delovanje infrastrukturnega centra za razvoj tehnologij, virov in orodij za slovenski jezik	Razvoj orodij za govorno komunikacijo z računalniki	Razvoj temeljnih korpusov za slovenski jezik	Izdelava novega splošnega slovarskega in slovničnega opisa za slovenščino, prilagojena uporabi v spletnem in drugih digitalnih okoljih	Skupaj
2016	25.000	9.800	60.000	100.000	110.000	195.200	500.000
2017	25.000	9.800	60.000	100.000	110.000	195.200	500.000
2018	25.000	9.800	60.000	100.000	110.000	195.200	500.000
2019	25.000	9.800	60.000	100.000	110.000	195.200	500.000
2020	25.000	9.800	60.000	100.000	110.000	195.200	500.000
Skupaj	125.000	49.000	300.000	500.000	550.000	976.000	2.500.000

Priloga VI: ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih pogojev ter opreme ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti.

Dinamika in način zagotavljanja proračunskih sredstev za ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih pogojev ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti.

Programi se lahko iz proračunskih sredstev države financirajo do 100% končne vrednosti, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presežati zneskov iz te priloge.

Leto	Multimedijski in regionalni kulturni centri	Oprema in prostori	Skupaj
2016	100.000	400.000	500.000
2017	100.000	400.000	500.000
2018	100.000	400.000	500.000
2019	100.000	400.000	500.000
2020	100.000	400.000	500.000
Skupaj	500.000	2.000.000	2.500.000

Povzetek prilog: Skupna predvidena sredstva države za izvajanje Zakona zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi po letih in namenu

Leto	Kulturni spomeniki	Javna kulturna infrastruktura	Bibliobusi	Trajna hramba in digitalizacija	Slovenski jezik v digitalnem okolju	Ljubiteljska kultura in mladinska kulturna dejavnost	Skupaj
2016	3.175.000	3.175.000	200.000	1.450.000	500.000	500.000	9.000.000
2017	11.525.384	10.099.616	200.000	2.175.000	500.000	500.000	25.000.000
2018	11.525.384	24.974.616	200.000	2.300.000	500.000	500.000	40.000.000
2019	11.525.384	24.949.616	200.000	2.325.000	500.000	500.000	40.000.000
2020	11.525.384	38.747.152	200.000	2.450.000	500.000	500.000	53.922.536
Skupaj	49.276.536	101.946.000	1.000.000	10.700.000	2.500.000	2.500.000	167.922.536

III. OBRAZLOŽITEV

1. člen

Na podlagi predlaganega zakona se bodo zagotavljala dodatna namenska sredstva Republike Slovenije za nekatere nujne programe na področju kulture, določi se vir sredstev za njihovo izvedbo ter način njihovega zagotavljanja.

2. člen

Člen določa naslednje programe na področju kulture, za katere se bodo zagotavljala namenska sredstva državnega proračuna:

1. sanacija najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine,
2. ureditev osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture,
3. podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah,
4. ohranjanje in obnova slovenske filmske, glasbene in baletne dediščine ter trajna hramba digitalnih kulturnih vsebin po naslednjih podpodročjih:

4.1 ohranjanje in obnova slovenske filmske dediščine v javnem interesu za namen promocije in dostopnosti ter spodbujanje novih možnosti za razširjanje kvalitetnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov

- zagotavljanje sredstev za ohranjanje in obnovo slovenske filmske dediščine v javnem interesu za namen promocije in dostopnosti,
- spodbujanje novih možnosti razširjanje kvalitetnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov.

4.2 enotno informacijsko okno za dostopnost do raznolikih virov slovenske glasbene dediščine ter zagotavljanje arhiviranja novih kakovostnih del glasbenih in baletnih ustvarjalcev

- enotno informacijsko okno za dostopnost do raznolikih virov slovenske glasbene dediščine,
- preučitev možnosti in vzpostavitev osrednje nacionalne zbirke za področje glasbene umetnosti,
- zaščita slovenske koreografske dediščine ter ureditev arhiva in vzpostavitev osrednje nacionalne zbirke na področju baletne umetnosti.

4.3 digitalizacija kulturne dediščine, arhivskega in knjižničnega gradiva

- digitalizacija kulturne dediščine,
- digitalizacija filmskega arhivskega gradiva (SFA),
- digitalizacija arhivskega gradiva (brez SFA),
- digitalizacija knjižničnega gradiva,
- trajna hramba digitalnih vsebin.

5. izgradnja infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju, ki obsega:

- digitalizacijo kulturne dediščine, znanstvenih besedil, jezikovnih priročnikov za slovenski jezik,
- nadgradnjo in razvoj slovenske Wikimedije,
- vzpostavitev in delovanje infrastrukturnega centra za razvoj tehnologij, virov in orodij za slovenski jezik,
- razvoj orodij za govorno komunikacijo z računalniki,
- razvoj temeljnih korpusov za slovenski jezik in
- izdelavo novega splošnega slovarskega in slovničnega opisa za slovenščino, prilagojena uporabi v spletnem in drugih digitalnih okoljih.

6. ohranjanje dosežene in izenačevanju stopnje razvojnih standardov prostorskih pogojev ter opreme ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti, ki obsega:

- manjše nujne investicije v prostore in opremo kulturnih društev ali dvoran ter
- ohranjanje multimedijskih in regionalnih kulturnih centrov v vseh statističnih regijah RS.

Priloge od I. do VI., ki so sestavni del zakona določajo po posameznih programih maksimalno višino in delež zagotavljanja sredstev Republike Slovenije ter in dinamiko sredstev po letih v obdobju od 2016 do 20120..

3. člen

Republika Slovenija bo za financiranje programov iz drugega člena tega zakona na posebni postavki ministrstva, pristojnega za kulturo, zagotovila dodatna sredstva v skupni višini 167.922.536,00 evrov.

4. člen

Iz državnega proračuna bo za uresničevanje programov iz drugega člena tega zakona, ko gre za lastništvo ali ustanoviteljstvo države zagotovljen 100% delež investicije, kot je določeno v prilogah. Medtem, ko bo za projekte občin, zasebnih pravnih oseb in fizičnih oseb sofinanciran delež v višini in maksimalnem znesku, kot je določeno v prilogah I. do VI., določen je tudi najvišji znesek sofinanciranja.

5. člen

Z zakonom se določi način porabe sredstev. In sicer v primerih, ko so prejemniki sredstev občine, fizične osebe oziroma pravne osebe, katerih ustanoviteljica ni Republika Slovenija, se sredstva razdelijo na podlagi javnega razpisa ali javnega poziva. Za postopke javnega razpisa ali javnega poziva se uporabljajo postopki, ki jih ureja Zakon o uresničevanje javnega interesa v kulturi.

Izjema od javnih razpisov ali javnih pozivov velja za dodeljevanje javnih sredstev splošnim knjižnicam, za namene bibliobusov. Do sredstev so upravičene splošne knjižnice, ki so javni zavodi, navedene v Prilogi 1 k Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/03, 70/08 in 80/12), oziroma njihovim pravnim naslednicam. Sredstva se dodelijo na podlagi neposrednega poziva kot ga ureja zakon, ki ureja knjižničarstvo ter zakon ki ureja uresničevanje javnega interesa v kulturi.

Sredstva pravnim osebam s področja kulture, katerih ustanoviteljica je država ter za vlaganja in obnovo v javno kulturno infrastrukturo in kulturne spomenike v lasti države se dodelijo na podlagi finančnega načrta, ki ga sprejme minister oziroma ministrica, pristojna za kulturo. Le to se določi na podlagi razreza sredstev v skladu s prilogami, ki določajo dinamiko porabe proračunskih sredstev.

6. člen

O sofinanciranju se sklenu pogodba med prejemnikom sredstev in ministrstvom, pristojnim za kulturo. Za pogodbo sofinanciranju se uporabljajo določbe zakona, o uresničevanju javnega interesa za kulturo in zakonom, o varstvu kulturne dediščine. Prejemnik sredstev mora v primeru odtujitve predmeta sofinanciranja ali spremembe namembnosti javne kulturne infrastrukture vrniti realni vložek države. Sredstva se vrnejo v proračun za namen izvajanja tega zakona.

7. člen

Člen določa začetek veljavnosti zakona.